

Företrädare för ensamkommande barn

Ett ensamkommande barn är en person under 18 år som kommer till Sverige utan sina föräldrar eller annan legal vårdnadshavare. Sverige har sommaren 2026 genomfört lagändringar för att anpassa det svenska regelverket till Europeiska unionens migrations- och asylpakt. En viktig förändring är att ensamkommande barn som söker internationellt skydd ska ha en företrädare som bevakar barnets rättigheter i asylprocessen. Det här informationsbladet riktar sig till dig som utsetts till företrädare för ett ensamkommande barn eller till dig som vill veta mer om uppdraget.

Kort om screeningförfarandet och uppdraget som tillfällig företrädare

För många barn kommer asyl- och migrationsprocessen att inledas med ett screeningförfarande. Screeningen är ett första steg för att myndigheterna snabbt ska få en bild av barnets situation och behov. Under screeningförfarandet ska barnet ha en tillfällig företrädare som följer barnet under screeningprocessen och under den inledande delen av asyl- och migrationsprocessen. Uppdraget är tänkt som ett kortvarigt uppdrag, men samtidigt mer koncentrerat och med höga krav på tillgänglighet.

Innan du som företrädare tillträder uppdraget har en tillfällig företrädare varit involverad i barnets ärende och följt barnet under screeningprocessen.

Mer information om uppdraget som tillfällig företrädare finns i informationsblad ”Tillfällig företrädare för ensamkommande barn”.

Ett viktigt uppdrag

Att vara företrädare för ett ensamkommande barn är ett ansvarsfullt och betydelsefullt uppdrag. Barn som kommer till Sverige utan sina vårdnadshavare behöver en vuxen som kan hjälpa dem att förstå processen och ta tillvara deras rättigheter under asyl- och migrationsprocessen. Som företrädare är du barnets stöd och representant i kontakter med myndigheter och andra aktörer. Din uppgift är inte att fatta beslut åt myndigheterna eller att vara juridiskt ombud, utan att säkerställa att barnet får information, kommer till tals och får det stöd som behövs under processen.

Vad innebär uppdraget som företrädare?

Företrädarens uppgift är att stödja och företräda det ensamkommande barnet under asyl- och migrationsprocessen. Uppdraget innebär att du träffar barnet, säkerställer att barnet får relevant information om förfarandet och hjälper barnet att förstå sina rättigheter och skyldigheter.

Som företrädare ska du:

- träffa barnet,
- ansvara för barnets ekonomi genom att till exempel ta hand om betalkort och ansöka om dagersättning och särskilt bidrag,
- hjälpa barnet att förstå och delta i asyl- och migrationsprocessen,
- bistå barnet vid åldersbedömning,
- bistå vid registrering och inlämning av ansökan om internationellt skydd eller lämna in ansökan på det ensamkommande barnets vägnar,
- ge stöd inför och under personliga intervjuer med Migrationsverket,
- informera barnet om syftet med de olika delarna av processen och om vilka konsekvenser olika beslut och åtgärder kan få,
- vid behov samarbeta med barnets rättsliga rådgivare för att säkerställa att barnets intressen tas till vara,
- verka för att barnet kan ta tillvara sina rättigheter och komma till tals under handläggningen.

Som företrädare ska du alltid agera utifrån barnets bästa och bidra till att barnet får ett rättssäkert och ändamålsenligt stöd genom hela processen.

Vem kan bli företrädare?

Som företrädare för ett ensamkommande barn ställs krav på att du ska vara rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig. Att vara rättrådig innebär till exempel att du som företrädare ska känna till svensk lagstiftning och överförmyndarens generella anvisningar. Det krävs dessutom att du som företrädare har förståelse för barnets utsatta situation. En företrädare ska ha goda kunskaper om det svenska samhället och det svenska språket, kunna hantera kontakt med myndigheter, ha kunskap om asylprocessen och socialtjänstens handläggning.

En företrädare ska vara en trygg vuxen för barnet som verkar för att ansvariga myndigheter fullgör sina uppgifter och tillgodoser barnets rättigheter. En företrädare måste vara tillgänglig och kunna utföra sitt uppdrag under dagtid. För att få uppdrag som företrädare för ensamkommande barn ställs krav på att du genomgått en utbildning för uppdrag som god man för ensamkommande barn, eller har erfarenhet som överförmyndaren bedömer lämplig.

Som företrädare får du inte förekomma i belastningsregistret, särskilt inte vad gäller brott eller förseelser mot barn.

Redovisning av uppdraget

Företrädaren ska redovisa sitt uppdrag och hanteringen av barnets ekonomi till överförmyndaren.

Förteckning

Efter att en företrädare har utsetts ska en förteckning över barnets eventuella tillgångar och skulder inom två månader redovisas till överförmyndaren. Uppgifterna lämnas på heder och samvete och ska avse den dag då företrädaren utsågs.

Berättelse och redovisning över den ekonomiska förvaltningen

Som företrädare ska du två gånger per år redovisa dina insatser i uppdraget till överförmyndaren. Redovisningen lämnas i förenklad form. Även om den ekonomiska redovisningen sker i förenklad form är det lämpligt att löpande föra kassabok och spara kvitton. Kontoutdrag för barnets samtliga konton ska bifogas redovisningen.

För de kommuner som ingår i Överförmyndare i Samverkans tillsyn så är redovisningsperioderna den 1 januari till 30 juni och den 1 juli till den 31 december. Redovisningen ska lämnas till överförmyndaren senast fyra veckor efter respektive redovisningsperiods slut.

Slutredovisning

När uppdraget som företrädare upphör ska du lämna en slutredovisning senast en månad efter att uppdraget upphört.

Arvode

Som företrädare har du rätt till arvode för det arbete som du lägger ned inom ramen för uppdraget samt ersättning för kostnader som följer av uppdraget.

Beslut om arvode och ersättning fattas av överförmyndaren. Beslutet fattas efter att redovisningen granskats, det vill säga cirka en gång i halvåret.

När upphör uppdraget?

Uppdraget som företrädare upphör automatiskt när barnet fyller 18 år. Uppdraget som företrädare kan också, efter överförmyndarens beslut, upphöra:

- När barnets föräldrar kommit till Sverige och kan utöva vårdnaden och förmynderskapet.
- Om barnet varaktigt lämnat Sverige.
- När en särskilt förordnad vårdnadshavare utsetts.
- Om det är uppenbart att en företrädare inte behövs. En sådan anledning kan vara att Migrationsverket har bedömt att barnet är myndigt genom åldersuppskrivning.

Du kan själv be att få bli utbytt som företrädare. Till dess att överförmyndaren har utsett en ny företrädare är du skyldig att stanna i uppdraget.